

Informacja

z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2011.

Dokumentem, na podstawie którego w roku 2011 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmował działania na rzecz osób niepełnosprawnych jest „*Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011*”, przyjęty Uchwałą Nr XIV/281/07 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2007 r. Zadania zrealizowano zgodnie z przyjętym harmonogramem stanowiącym załącznik do w/w dokumentu.

Koordynatorem realizacji *Programu* jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Corocznie, na podstawie Uchwały Zarządu 25/212/08/III z dnia 13 maja 2008 r. „*Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011*” jest monitorowany.

Informację opracowano w oparciu o materiały przygotowane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa wdrażające poszczególne cele *Programu* oraz organizacje pozarządowe współpracujące przy jego realizacji.

Za cel strategiczny *Programu* uznano „Równe szanse, aktywne postawy osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim”.

W roku 2011 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w oparciu o określone priorytety:

1. Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.
2. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
3. Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Rodzina wobec niepełnosprawności.
5. Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

**ZADANIA ZREALIZOWANE, W 2011 ROKU, W RAMACH
„WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU WYRÓWNYWANIA SZANS
I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ POMOCY
W REALIZACJI ZADAŃ NA RZECZ ZATRUDNIANIA OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2008-2011”.**

**PRIORYTET: PROFILAKTYKA I OGRANICZANIE SKUTKÓW
NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI**

Cel ogólny: Rozszerzenie zakresu usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków na terenie województwa warmińsko - mazurskiego.

W zapobieganiu niepełnosprawności i ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma stworzenie sprawnego systemu profilaktyki niepełnosprawności. Działania w tym zakresie były realizowane w głównej mierze przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

1. Samorząd Województwa w roku 2011 dofinansował, na łączną kwotę 34 200,00 zł, zadania w zakresie profilaktyki niepełnosprawności, realizowane przez organizacje pozarządowe. W ramach tych działań zorganizowano m.in.: imprezy rekreacyjno – sportowe, zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne, liczne spotkania integracyjne, warsztaty artystyczne i sportowe, wyjazdy sportowo – rekreacyjne, w tym:

- „IV Wojewódzki Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Prezesa Stowarzyszenia „Jesteśmy Razem” w Górowie Iławeckim, w którym uczestniczyło 50 osób,
- „Dzień Godności” – imprezę rekreacyjno-sportową realizowaną przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Jezioranach. W zajęciach wzięło udział ponad 180 zawodników,
- „Żyj aktywnie – profilaktyka geriatryczna na rzecz osób starszych niepełnosprawnych”, zadanie zrealizowane przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Giżycku. W licznych spotkaniach artystyczno-sportowych, warsztatach terapeutyczno-rekreacyjnych oraz zajęciach z zakresu gimnastyki rehabilitacyjnej i korekcyjnej uczestniczyło 3 100 emerytów i osób niepełnosprawnych,
- „Rehabilitację społeczną osób przewlekle chorych psychicznie – POTRAFIE”.
W treningach kulinarnych, higienicznych oraz spotkaniach z pielęgniarką, zorganizowanych przez Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Psychicznie i Nerwowo Chorym, uczestniczyło około 300 osób,
- „Centrum Wspierania Aktywności Osób Niepełnosprawnych – poszerzenie oferty usług specjalistycznych i form aktywności”, projekt realizowany przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Iławie, w ramach którego z konsultacji lekarskich, usług fizjoterapeutycznych dla dzieci, poradnictwa psychologicznego skorzystało ponad 120 osób, w tym 41 dzieci.

Ogółem działaniami objęto, w 2011 roku, około 4 tyś. osób niepełnosprawnych. Różnorodność form i metod tych działań przyczyniła się do poprawy sprawności ruchowej, samoobsługi i samopielęgnacji osób niepełnosprawnych, wzrostu poczucia wartości społecznej, zapobiegania niepełnosprawności poprzez stymulację dzieci z wczesnymi zaburzeniami, upowszechnienia sportu, kultury, rehabilitacji i turystyki wśród tych osób, zwiększenia aktywności intelektualnej, a także spowodowała wzrost świadomości społecznej na temat potrzeby zapobiegania niepełnosprawności i prowadzenia „zdrowego stylu życia”.

PRIORYTET: INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Samorząd Województwa w 2011 r. podejmował działania zmierzające do stworzenia sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez rozwój infrastruktury społecznej umożliwiającej korzystanie z usług rehabilitacyjnych oraz wyrównania szans w zakresie kultury, sportu, turystyki i rekreacji.

1. Podstawowym warunkiem sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych jest dostęp do informacji. W związku z tym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej co roku uaktualnia, opracowaną w roku 2004, *Bazę placówek, instytucji i ośrodków wsparcia umożliwiających rehabilitację osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim*. Materiał, wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, dostępny jest na stronach internetowych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i zawiera 612 adresów podmiotów działających w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W/w *Baza* powstała na podstawie informacji zebranych z powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego.

Możliwość korzystania z w/w dokumentu zwiększa dostępność do informacji niepełnosprawnym mieszkańcom naszego województwa, a także pozwala na lepszą komunikację pomiędzy podmiotami, zajmującymi się szeroko rozumianą rehabilitacją (lecniczą, zawodową i społeczną).

2. Z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej przeprowadzone zostały szkolenia merytoryczne wspierające podmioty zajmujące się rehabilitacją osób niepełnosprawnych, w tym:

- „Szkolenie dla dyrektorów domów pomocy społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego”, którym objęto 22 osoby,
- „Zasady stosowania kpa w zakresie świadczeń z ustawy o pomocy społecznej”, dla 242 pracowników OPS i PCPR,
- „Jak postępować z chorym psychicznie. Depresja i zaburzenia psychiczne. Schizofrenia, demencja starcza. Agresja u chorych psychicznie. Seksualność osób niepełnosprawnych intelektualnie”, w którym uczestniczyły 102 osoby (pracownicy DPS, ŚDS, OPS),

- „Mediacje, negocjacje w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych” dla 26 pracowników OPS i PCPR,
- „Socjoterapia, metody pracy z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi – zagrożonymi niedostosowaniem społecznym”, uczestniczyło w nim 26 osób (pracownicy OPS, DPS, PCPR i Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych),
- „Praca z klientem trudnym. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Jak sobie radzić ze stresem. Zasady komunikacji interpersonalnej. Asertywność i obrona przed manipulacją. Metody skutecznego panowania nad nieprzyjawnymi emocjami. Metody radzenia sobie ze stresem”, szkoleniem objęto 22 pracowników OPS i DPS,
- „Socjoterapia, metody pracy z dziećmi, młodzieżą, osobami dorastającymi – zagrożonymi niedostosowaniem społecznym”, uczestniczyły w nim 23 osoby (pracownicy OPS, PCPR, DPS i Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych).

Ponadto, w ramach projektów systemowych POKL (Priorytet VII), współfinansowanych ze środków EFS, prawie 200 pracowników PCPR-ów, ŚDS, DPS, WTZ, OPS, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, w 2011 roku, uczestniczyło w szkoleniach:

- „Program Aktywności Lokalnej jako narzędzie tworzenia partnerstw lokalnych i animowania społeczności lokalnych z ukierunkowaniem na młodzież i osoby niepełnosprawne”,
- „Metody aktywizujące w pracy z klientem niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi”.

W 2011 roku Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Kulturalnym „Viva art” w Elblągu, w ramach projektu „Wolontariusz Osoby Niepełnosprawnej” zorganizowały:

- cykl szkoleń i warsztatów dla wolontariuszy, którzy mają już doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi w zakresie podstawowej wiedzy dotyczącej rodzajów niepełnosprawności, specyfiki i form pracy, zagadnień prawnych związanych z wolontariatem,
- praktyki wolontarystyczne.

W ramach ww. projektu cały program ukończyło 23 wolontariuszy, w tym uczniowie gimnazjum, szkół średnich i studenci (18 osób) oraz osoby dorosłe - członkowie stowarzyszenia (5 osób). Szkolenia umożliwiły im uczestnikom podwyższenie kwalifikacji i nabycie nowych umiejętności w pracy, co wpłynie na podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. W roku sprawozdawczym Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przedstawił do zaopiniowania Wojewódzkiej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych, działającej przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, projekt uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2011 r., pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Na kolejnym spotkaniu skonsultowano z Wojewódzką Radą rodzaje zadań, które Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego winien zlecić w 2011 r. fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Ponadto, w 2011 roku pracę rozpoczęła Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych III-ej kadencji (powołana 22 lipca 2011 r.). W związku z tym, przedstawiciele Samorządu Województwa na spotkaniu inauguracyjnym wręczyli jej członkom akty powołania.

4. W 2011 r. zorganizowano także spotkanie nowo powstałej Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych z przedstawicielami powiatowych społecznych rad ds. osób niepełnosprawnych, w celu kontynuacji współpracy pomiędzy tymi radami, a także opracowania planu wspólnych działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych w 2012 r.
5. Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 230, poz.1694) Samorząd Województwa wydał, w 2011 roku, 5 opinii o ośrodkach ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON. Przed wydaniem opinii, będącej podstawą wpisu do w/w rejestru, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego dokonali wizytacji ośrodków pod kątem oceny ich możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym dogodnych warunków pobytu, jak również, oceny zaplecza i jego wyposażenia do prowadzenia różnych form aktywnej rehabilitacji, w tym zaplecza do prowadzenia zajęć usprawniająco-rekreacyjnych, ogólno-usprawniających, rekreacyjno-sportowych i wypoczynkowych. W/w opinie zostały przekazane Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu.
6. Realizując zapisy art. 35 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) Samorząd Województwa dofinansował ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych *roboty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.* Wszystkie podmioty, które spełniły kryteria określone w w/w rozporządzeniu otrzymały dofinansowanie.

Łącznie dofinansowano roboty budowlane w 8 obiektach, na kwotę 3 731 168 zł, tj.

- wymianę dźwigu osobowego w budynku Domu Pomocy Społecznej w Szczytnie,
- zakup i montaż windy zewnętrznej przy budynku PCPR w Olecku,
- zakup i montaż dźwigu osobowego wraz z demontażem dźwigu istniejącego w budynku PZN Domu Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- dobudowę dźwigu osobowego do budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Osób Niepełnosprawnych w Bartoszycach,
- rozbudowę Ośrodka Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Piszcu,
- budowę Centrum Rehabilitacyjno-Edukacyjnego przy ul. Krzywej w Nidzicy (umowa wieloletnia),
- rozbudowę i modernizację Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ełku, poprzez budowę internatu, łącznika oraz boisk (umowa wieloletnia),

- budowę pawilonu dydaktyczno-terapeutycznego w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Szymanowie (umowa wieloletnia).

Ze złożonych wniosków o dofinansowanie w/w zadań i sprawozdań wynika, że z nowopowstałych lub rozbudowanych obiektów służących rehabilitacji korzystać będzie dodatkowo ponad 1 tyś. osób niepełnosprawnych.

7. Mając na uwadze wartości sportu oraz korzyści wynikające z jego uprawiania przez osoby niepełnosprawne Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2011 dofinansował udział klubów zrzeszonych w Warmińsko-Mazurskiej Federacji Sportu Osób Niepełnosprawnych w 63 imprezach sportowych rangi mistrzowskiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej, w tym m.in.:

- Finały Indywidualnych Mistrzostw Polski w kręglach klasycznych (Tomaszów),
- Półfinał Mistrzostw Polski w bowlingu (Łódź),
- Ogólnopolski turniej niewidomych i słabowidzących w warcaby 100-polowe (Dadaj),
- Klubowy Puchar Europy w Siatkówce na Siedząco (Elbląg CUP),
- VI Międzynarodowy Turniej Hokeja (Elbląg),
- Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce (Bydgoszcz),
- Mistrzostwa Polski w siatkówce (Racibórz),
- Spartakiada Młodzieży Niepełnosprawnej (Mrągowo).

Łączna kwota dofinansowania wyniosła 72 000 zł. W imprezach sportowych uczestniczyło ponad 3 tyś. osób niepełnosprawnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Turnieje, spartakiady i zawody umożliwiły osobom niepełnosprawnym aktywne spędzenie wolnego czasu oraz pozwoliły na aktywizację wszystkich uczestników, bez względu na poziom potencjału sprawnościowego.

Ponadto troje niepełnosprawnych sportowców, reprezentujących kluby Województwa Warmińsko-Mazurskiego otrzymywało w 2011 r. stypendia sportowe dzięki wysokim wynikom sportowym. Stypendia pozwoliły tym zawodnikom utrzymać prezentowany poziom sportowy.

8. Departament Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w ramach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych zlecił organizacjom pozarządowym realizację imprez turystycznych, na kwotę 200 tyś. zł, wśród nich:

- XL Ogólnopolski Złot Grunwaldzki (ZHP, Olsztyn),
- XXVIII Złot Harcerskich Drużyn Wodnych „Mamry 2011” (ZHP, Węgorzewo),
- X Międzynarodowe Mistrzostwa Polski DZ (Stowarzyszenie Mazurska Szkoła Żeglarstwa, Giżycko),
- V Rekonstrukcja Bitwy pod Heilsbergiem z 1807 (Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej, Lidzbark Warmiński).

W/w przedsięwzięcia miały charakter masowy i ogólnodostępny. Brały w nich udział również osoby niepełnosprawne, stanowiące ponad 20 % ogółu uczestników. Imprezy umożliwiły integrację osób niepełnosprawnych

z otoczeniem, poznanie walorów turystycznych regionu, propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz uspołecznienie niepełnosprawnej młodzieży.

9. W ramach wyrównywania szans w dostępie do kultury, jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym: Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie, Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, Muzeum Warmii i Mazur, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zorganizowały szereg imprez kulturalno-artystycznych oraz warsztatów plastyczno-artystycznych, w tym:

- Program edukacyjny „Twórcza Terapia”, adresowany głównie do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, obejmujący zajęcia warsztatowe z różnych dziedzin sztuki, prezentacje sceniczne oraz wyjazdy na spektakle teatralne i wystawy. Łącznie w w/w wydarzeniach kulturalnych uczestniczyło prawie 400 osób,
- Letnią Szkołę Edukacji Artystycznej. Projekt miał charakter integracyjny – do udziału zaproszono zarówno młodzież niepełnosprawną, jak i sprawną, tj. 30 osób, w tym 20 niepełnosprawnych oraz 10 wolontariuszy. Sprzyjało to budowaniu pozytywnych relacji i więzi wśród młodzieży, nauce empatii i zrozumienia potrzeb innych osób,
- Europejski Festiwal Filmowy Ty i Ja – repliki kin studyjnych. Głównym celem festiwalu była integracja środowisk osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem poprzez prezentację filmów o tematyce, problemach i życiu osób niepełnosprawnych. W projekcji wybranych 3 filmów konkursowych uczestniczyło 100 osób,
- „XVI Wojewódzki Przegląd Plastyki Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej”, pn. „Światło i muzyka”, projekt umożliwiający prezentację twórczości plastycznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, uczestniczyło w nim około 300 dzieci z 8 ośrodków szkolno-wychowawczych,
- koncerty organizowane przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie – w 100 koncertach zorganizowanych podczas różnych imprez, wystaw, aukcji, spartakiad, przeglądów artystycznych uczestniczyło ponad 6 tyś. osób niepełnosprawnych.

W/w imprezy umożliwiły rozszerzenie oddziaływań na otwarte społeczeństwo, aktywny udział osób niepełnosprawnych w integracji z otoczeniem, promocję twórczości artystycznej środowiska osób niepełnosprawnych, przełamywanie barier społecznych oraz zmianę sposobu postrzegania osób niepełnosprawnych poprzez ich możliwości, a nie ograniczenia.

10. W ramach Priorytetu IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2011 roku realizowane były projekty na rzecz aktywizacji edukacyjnej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.

Projekty skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych:

- „Szansa edukacyjna dla osób niepełnosprawnych”, na którego realizację, w okresie od 03.01.2011 – 31.07.2012 r., powiat olsztyński otrzymał dofinansowanie w wysokości 320 000 zł. Głównym celem projektu jest wsparcie procesu rehabilitacji dzieci pourazowych oraz dzieci niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym oraz kontynuowanie

zaleceń z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w szkole przyszpitalnej (Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych dla Dzieci Przewlekle Chorych przy Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym w Ameryce). W ramach projektu przewidziano przeprowadzenie 1200 h zajęć specjalistycznych dla 100 uczniów niepełnosprawnych. Do 30.11.2011 r. zrealizowano ponad 800 h zajęć specjalistycznych, w których uczestniczyło 82 uczniów;

- „Szkolny Ośrodek Kariery – moja zawodowa przyszłość” (03.01.2011 – 31.07.2011 r.) – realizowany przez powiat bartoszycki, dofinansowany w wysokości 375 734,15 zł. W ramach projektu utworzono Szkolny Punkt Kariery, w którym udzielano indywidualnych porad dotyczących kariery zawodowej uczniów, przeprowadzono warsztaty z doradcą zawodowym, zajęcia warsztatowe z przedsiębiorczości, warsztaty z psychologiem oraz panele z przedsiębiorcami. Ponadto, zorganizowano zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z zakresu technologii gastronomicznej i staże gastronomiczne, zawodowe praktyki stolarskie, kursy prawa jazdy kat. B oraz zajęcia pozalekcyjne z rysunku technicznego. Ogółem w projekcie udział wzięło 41 uczniów.

Ponadto, realizowane są inne projekty, w których uczestniczyć mogą osoby niepełnosprawne, w tym korzystać z zajęć rewalidacyjnych, zajęć indywidualizacyjnych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami, m.in.:

- „Integracja i edukacja – drogą ku Europie” (01.09.2010 r. – 31.07.2011 r.), realizowany przez Gminę Pasłęk, kwota dofinansowania 319 033 zł,
- „Indywidualizacja procesu nauczania. Cykl zajęć wspierających i rozwijających dla uczniów kl. I-III ostródzkich szkół podstawowych”,
- „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Miejskiej Giżycko” (01.09.2011 r. – 30.06.2013 r.), dofinansowany w wysokości 293 052 zł;
- „Doposażenie szkół Gminy Morąg w pomoce dydaktyczne wspierające indywidualizację procesu nauczania w kl. I-III” (03.10.2011 r. – 31.12.2011 r.), udzielone dofinansowanie – 370 540,30 zł;
- „Każdy jest ważny” - projekt do realizacji w okresie od 01.09.2011 r. do 31.08.2013 r. przez Gminę Miasto Ełk, przyznane dofinansowanie 792 368,40 zł,
- „Indywidualizacja procesu nauczania klas I-III szkół podstawowych miasta Olsztyn” (01.12.2011 r. – 31.05.2012 r.), kwota dofinansowania 2 219 673,40 zł,
- „Indywidualnie znaczy lepiej – wsparcie dla procesu nauczania początkowego w klasach I-III w elbląskich szkołach podstawowych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych”. Gmina Miasta Elbląg na realizację ww. zadania w okresie od 01.10.2011 r. do 31.07.2012 r. otrzymała dofinansowanie w wysokości 939 844,60 zł.

11. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej był współorganizatorem XIII Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem”, który odbył się 28 maja 2011 r. na Starym Mieście w Olsztynie. Głównym organizatorem tego przedsięwzięcia był Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych.

Do organizacji Festynu włączyło się także wielu partnerów społecznych, między innymi: Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” Oddział w Olsztynie, Olsztyńskie Towarzystwo „Amazonki” oraz

wolontariusze. W Festynie wzięły udział: domy pomocy społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej z całego województwa, organizacje pozarządowe zajmujące się osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańcy Olsztyna i okolic. Uczestniczyło w nim około 800 osób, w tym około 500 osób niepełnosprawnych. Inicjatywa miała na celu integrację osób niepełnosprawnych oraz poszerzenie współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Efektom podjętych działań było rozszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, nawiązanie wzajemnych kontaktów oraz prezentacja ich artystycznego dorobku.

PRIORYTET: INTEGRACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Wyrównywanie szans zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób w zakresie aktywizacji zawodowej. Z uwagi na ten fakt oraz wzrost stopnia bezrobocia w całym kraju, wynikający z obniżonej koniunktury gospodarczej, zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności właśnie osoby niepełnosprawne. W 2011 roku kontynuowano działania podjęte w poprzednich latach, zmierzające do poprawy tej sytuacji.

1. Koordynatorem zadań w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych jest Wojewódzki Urząd Pracy, który jednocześnie monitoruje działalność w tym zakresie. Osoby niepełnosprawne stanowią jedną z priorytetowych grup, do których w pierwszej kolejności adresowane są programy aktywizacji oraz pośrednictwa pracy, co zostało uwzględnione w *Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku* oraz *Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok*.

Z informacji zebranych przez WUP w Olsztynie wynika, że w 2011 roku zarejestrowano 2 961 podjęcia pracy przez bezrobotne osoby niepełnosprawne. Wśród osób, które znalazły zatrudnienie, 545 podjęło pracę subsydiowaną ze środków Funduszu Pracy lub PFRON. Ponadto, 713 osób niepełnosprawnych uczestniczyło w szkoleniach, pracach społecznie użytecznych i stażach zawodowych. Poza wymienionymi formami aktywizacji, w stosunku do bezrobotnych osób niepełnosprawnych świadczone inne usługi, np. pośrednictwo pracy, doradztwo i informację zawodową.

Wykorzystując możliwości jakie daje Program Operacyjny Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, kontynuował w 2011 roku szereg działań zmierzających do złagodzenia trudnej sytuacji tych osób na rynku pracy. W celu zwiększenia możliwości udziału osób niepełnosprawnych w realizowanych ww. projektach, wprowadzono dodatkowe kryteria ich oceny, tj. projektodawcy mogli uzyskać dodatkowe punkty za objęcie wsparciem

określonej procentowo liczby osób niepełnosprawnych oraz za wsparcie dostosowane do specyfiki grupy docelowej.

Konkursy ogłoszone i rozstrzygnięte w 2011 roku:

- W ramach poddziałania 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*

- warunkiem otrzymania dofinansowania do projektów systemowych realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego było spełnienie następującego kryterium: projekt skierowany do bezrobotnych osób niepełnosprawnych w proporcji co najmniej takiej samej jak proporcja osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w rejestrze danego PUP w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

W ramach 20 projektów, w 2011 roku, objęto wsparciem 411 bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

- W ramach poddziałania 6.3 *inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich*

- w konkursie projektodawcy mogli uzyskać dodatkowe 10 punktów w przypadku gdy projekt w co najmniej 80 % obejmował wsparciem osoby z jednej z poniższych kategorii: osoby w wieku 50-64 lata, osoby w wieku 15-24 lat lub osoby niepełnosprawne.

Na konkurs wpłynęły 84 wnioski, z czego 20 zostało zakwalifikowanych do dofinansowania.

- W konkursie na projekty typu outplacement przewidziano punktowane dodatkowo kryterium strategiczne, zgodnie z którym we wniosku o dofinansowanie, kryteria naboru do projektu muszą zawierać kryterium pierwszeństwa dla osób niepełnosprawnych. Premiowanie polega na przyznaniu dodatkowych punktów z tytułu posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności. Spośród 5 projektów przyjętych do realizacji, w wyniku rozstrzygnięcia konkursu, w 3 regulaminy rekrutacji uczestników przewidywały przyznanie dodatkowych punktów osobom niepełnosprawnym. Łącznie wsparciem objętych ma zostać ok. 20 osób niepełnosprawnych.

2. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) dofinansował, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, koszty działalności obsługowo-rehabilitacyjnej 4 zakładów aktywności zawodowej w Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim oraz Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie, na łączną kwotę 2 669 584,70 zł oraz ze środków budżetu Województwa w kwocie 331 146 zł.

W/w środki przeznaczone m.in. na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych i pracowników obsługi, pokrycie kosztów materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych niezbędnych do realizacji rehabilitacji i obsługi, kosztów transportu i dowozu osób niepełnosprawnych, a także szkoleń związanych z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy.

Ponadto, w 2011 roku działalność rozpoczął Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu, którego Organizatorem jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu. Decyzją Zarządu

Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na dofinansowanie kosztów utworzenia i działania tego Zakładu w 2011 roku przyznano środki w wysokości 492 277 zł, które przeznaczono m.in. na: przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczeń Zakładu, zakup wyposażenia pomieszczeń socjalnych, przeznaczonych na rehabilitację, produkcyjnych i służących świadczeniu usług oraz przygotowanie stanowisk pracy, w tym zakup maszyn, narzędzi i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności, zakup samochodu oraz na bieżącą działalność Zakładu.

W ZAZ zatrudnionych zostało 28 osób, w tym 20 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Łącznie Zakłady te zatrudniają 226 osób, w tym 160 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Dzięki dofinansowaniu, osoby niepełnosprawne zatrudnione w zakładach aktywności zawodowej, obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

3. W celu zwiększenia dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia prowadzone są także działania w ramach priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, współfinansowanego ze środków EFS. Wobec tych osób stosowane są instrumenty aktywnej integracji, mające na celu przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanym przez osoby i rodziny w dostępie do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W ramach powyższych działań, w 2011 roku, rozpoczęto finansowanie kilkuletnich projektów wspierających integrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, tj.:

- „Eko-wymiatacze - aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”, projekt realizowany przez Stowarzyszenie Sprawniejsi, w okresie od 01.11.2011 do 30.12.2013 r. w ramach Działania 7.2. Celem projektu jest wzrost aktywności zawodowej 18 osób niepełnosprawnych intelektualnie z terenu miasta Elbląga, kwota dofinansowania 606 820 zł,
- „Droga do samodzielności – Program wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną”. Na aktywizację społeczną i zawodową 36 osób z niepełnosprawnością intelektualną z 4 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, w okresie od 12.2011 r. do 12.2014 r., Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu otrzymało dofinansowanie w kwocie 540 992 zł,
- „Decyduj o sobie”. Projekt Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie realizowany w latach 01.10.2011 – 31.10.2013, dofinansowany w kwocie 1 228 360 zł, którego celem głównym jest wzrost aktywności społecznej i zawodowej 52 osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia, zam. w powiatach: ostródzkim, olsztyńskim i m. Olsztyn, poprzez nabycie umiejętności komputerowych i kwalifikacji zawodowych,
- „Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna bezrobotnych osób niepełnosprawnych w powiecie ełckim” - projekt systemowy Powiatowego

Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku, dofinansowany w kwocie 143 302,88 zł, realizowany w okresie 1.01.2011 – 31.12.2011. W ramach ww. zadania 40 osób ukończyło turnus rehabilitacyjny, 20 osób skorzystało ze szkolenia zawodowego, umowami indywidualnymi (odmiana kontraktów socjalnych) objęto 26 osób oraz 14 osób objęto wsparciem w ramach programu integracji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych,

- „Gotowi do pracy”, projekt systemowy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Dzięki przyznanemu dofinansowaniu, w kwocie 156 064,69 zł, w projekcie udział wzięły 44 osoby, w tym 30 osób zostało objętych kontraktem socjalnym, 10 osób podniosło kwalifikacje poprzez udział w szkoleniu zawodowym,
- „Legenda dla aktywnej integracji” – projekt Gminy Miejskiej Mrągowo, zrealizowany w okresie od 01.01.2011 r. do 30.04.2011 r. Udział w warsztatach teatralnych oraz nabycie nowych umiejętności i wiedzy na kursie komputerowym i w szkoleniu w zakresie podstaw przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, przyczynił się do wzrostu udziału 20 osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz aktywizacji w zakresie poszukiwania pracy. Kwota dofinansowania projektu – 49 800 zł.

Ponadto, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Giżycku w okresie od 1.10.2010 r. do 30.09.2011 roku realizowało projekt „Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie – Centrum DZWONI”. Udział w projekcie zakończyło 26 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

PRIORYTET: PARTNERTWO SPOŁECZNE NA RZECZ WYRÓWNYWANIA SZANS I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Jednym z głównych partnerów Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe, skupiające obywateli najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne. Współpraca ta opiera się na zasadzie partnerstwa, a jej wypracowane płaszczyzny to przede wszystkim systematyczna wymiana informacji oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw i działań.

1. Na podstawie złożonych projektów, mających na celu zaspokajanie zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dofinansował, w wysokości 36 815 zł, działania organizacji pozarządowych, przyznając dotacje celowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji, w tym:

- współorganizację Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem” dla osób niepełnosprawnych – w imprezie uczestniczyło około 800 osób, w tym około 500 osób niepełnosprawnych,

- „Nie starzeje się ten, kto nie ma na to czasu – aktywizacja osób starszych w ramach Centrum Wspierania Aktywności Osób Niepełnosprawnych”, zadanie realizowane przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łławie, skierowane do 74 osób niepełnosprawnych,
- Art Plener „Ja i mój mały wielki świat”- RODZINA, impreza zorganizowana przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej, w której uczestniczyło ponad 200 osób niepełnosprawnych.

2. Realizując zapisy art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721, z późn. zm.) Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ze środków PFRON, zlecił w 2011 roku zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych n/w organizacjom pozarządowym:

- Warmińsko-Mazurskiemu Stowarzyszeniu Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Strzał w 10” w Olsztynie. Realizacja zadania „Pokonujemy swoje słabości”, pozwoliła na wsparcie, różnymi formami rehabilitacyjnymi, 40 dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zespołem Downa, autystycznych i z porażeniem mózgowym. Udział w zajęciach logopedycznych, na basenie, z hipoterapii, z Biofeedback wpłynął m.in. na poprawę umiejętności komunikowania się, koordynacji ruchowej, koncentracji uwagi, a także na zmniejszenie wad wymowy i postawy,
- Stowarzyszeniu Wspomagania Rozwoju Dzieci w Olsztynie zadanie „Autonomiczność dzieci i młodzieży niepełnosprawnej”. W ramach projektu wsparciem objęto 91 dzieci niepełnosprawnych, co pozwoliło na zacieśnienie więzi rodzinnych, „odciążenie” rodziców i opiekunów od codziennych obowiązków oraz przyczyniło się do ograniczenia marginalizacji życia niepełnosprawnych dzieci i rodzin,
- Stowarzyszeniu Integracji Osób Niepełnosprawnych w Bartoszycach zadanie: „Zrozum mnie lepiej – przełamujemy barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych”. W ramach projektu 30 osób uczestniczyło w warsztatach teatroterapii, filcowania, integracji sensorycznej oraz indywidualnych zajęciach psychologicznych. Udział w ww. formach wsparcia umocnił aktywną postawę tych osób oraz wzbogacił ich o nowe umiejętności społeczne oraz zawodowe,
- Stowarzyszeniu Mazurska Szkoła Żeglarstwa w Giżycku zorganizowanie kursu „Zostań sprawnym żeglarzem”. Udział w szkoleniu żeglarskim, w grupie 20 osób niepełnosprawnych, stworzył jego uczestnikom możliwość zdobycia podstawowych umiejętności żeglarskich, nawiązania nowych kontaktów i więzi międzyludzkich, nauki współdziałania w grupie, solidarności i odpowiedzialności,
- Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Giżycku przedsięwzięcie: „Warsztaty muzyczne dla osób niepełnosprawnych”. Głównym celem zadania było zwiększenie możliwości aktywnego włączenia się w życie społeczne 20 osób niepełnosprawnych oraz integracja ich ze środowiskiem osób pełnosprawnych przy wykorzystaniu muzyki. Przeprowadzone warsztaty wpłynęły m.in. na rozwój umiejętności społecznych, komunikacyjnych, poprawę w zakresie współdziałania w grupie oraz wzrost motywacji do pracy nad sobą, w tym do zdobywania nowych umiejętności i wiadomości.

Na realizację w/w zadań przeznaczono środki w wysokości 214 587 zł. Podjęte działania umożliwiły szerszy udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integrację ze środowiskiem, co wpłynęło na poprawę jakości życia tych osób i członków ich rodzin.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował „Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2008-2011” zgodnie z przyjętym harmonogramem, biorąc pod uwagę potrzeby osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin w województwie warmińsko-mazurskim.

Wszystkie zadania realizowano we współpracy z samorządami powiatów i gmin, organizacjami pozarządowymi, partnerami społecznymi, a przede wszystkim z przedstawicielami środowiska osób niepełnosprawnych.

Aktualnie opracowywany jest *Raport* z monitoringu wdrażania w roku 2011 *Programu*, uwzględniający działania wszystkich podmiotów uczestniczących w jego realizacji, który zostanie upubliczniony po jego przyjęciu przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto, działając na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji (...), w 2011 roku opracowano i skierowano do konsultacji społecznych „*Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015*”. Program, pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzką Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych działającą przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego został przyjęty do realizacji przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, uchwałą nr 6/52/12/II z dnia 7 lutego 2012 r.